

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.017.01.2020

Pan Paweł Szczeszek
Prezes Zarządu

ENEA SA
ul. Górecka 1
60-201 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.154.2020 Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z 2 lutego 2021 r. oraz pisma z 14 grudnia 2020 r. dotyczące sprostowania oczywistych omyłek pisarskich

P/20/018 – Stabilizacja cen energii elektrycznej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	ENE SA ¹ ul. Górecka 1 60-201 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Szczeszek, Prezes Zarządu, od 30 czerwca 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję Prezesa Zarządu pełnił: Miroslaw Kowalik, od 7 stycznia 2016 r. do 5 czerwca 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji ustawy o cenach energii elektrycznej. 2. Realizacja ustawy o cenach energii elektrycznej.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2016 r. – 30 czerwca 2020 r. (z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres, istotnych dla celów kontroli).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Krzysztof Kowalak, Inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/108/2020 z 28 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 1)

---

¹ Dalej: ENEA S.A., ENEA lub Spółka.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

ENEA S.A. podjęła prawidłowe działania mające na celu stosowanie mechanizmów zabezpieczających odbiorców przed nadmiernym wzrostem cen energii elektrycznej wynikających z ustawy z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw⁴.

Stosowano właściwą stawkę podatku akcyzowego i opłatę przejściową dla wszystkich klientów. Niewielkie opóźnienie w tym zakresie wystąpiło tylko wobec klientów rozliczanych na podstawie prognoz. W styczniu 2019 r. podjęto prace polegające na zmianie taryf dla różnych odbiorców, czym dostosowano je do cen „zamrożonych”. Jedynie w stosunku do klientów rozliczanych w oparciu o ceny indywidualne Spółka nie dokonywała zmiany warunków umów (zgodnie z art. 6 ustawy prądowej), czekając do momentu wejścia w życie ostatecznej wersji ustawy i niezbędnego dla jej realizacji rozporządzenia (art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy prądowej).

Spółka podjęła działania informujące klientów o istotnych zmianach związanych z ustawą, w tym o konieczności złożenia w terminie do 13 sierpnia 2019 r. oświadczeń oraz prawidłowego ich sporządzenia.

W stosunku do podmiotów, którym należało zmienić umowy i dostosować ceny i stawki do tych obowiązujących w 2018 r. (242 993 umowy), Spółka wywiązała się z tego obowiązku określając, w aneksach do umów bądź pismach, prawidłowe ceny i stawki opłat za energię elektryczną, jednakże dla 7% wszystkich umów do zmiany, obowiązek ten został wykonany po terminie wyznaczonym przez ustawodawcę, tj. 13 września 2019 r. Ostatecznie proces ten zakończył się 23 października 2019 r.

Kierowane do Zarządcy Rozliczeń SA (dalej: ZR SA lub zrc) wnioski o wypłatę kwoty różnicy ceny i rekompensaty finansowej, a także korekta wniosków obejmująca cały 2019 r., przesyłane były do zrc w wyznaczonych terminach, a występujące w nich błędy i nieścisłości były omawiane i poprawiane. Obecnie ZR SA wobec niektórych wniosków prowadzi czynności weryfikujące. Jednakże do czasu zakończenia kontroli NIK, Spółka nie otrzymała wyników przeprowadzonej weryfikacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie spółki do realizacji ustawy o cenach energii elektrycznej.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2016 – 2019 ENEA S.A. poniosła koszty operacyjne i finansowe w wysokości odpowiednio 5 540 995 tys. zł, 5 751 727 tys. zł, 5 140 105 tys. zł i 6 483 943 tys. zł oraz osiągnęła przychody operacyjne i finansowe na poziomie 6 188 082 tys. zł, 7 583 331 tys. zł, 5 842 920 tys. zł i 6 771 237 tys. zł. Z kolei koszty i przychody działalności podstawowej wyniosły: 5 340 764 tys. zł, 5 556 490 tys. zł, 4 881 391 tys. zł i 5 838 716 tys. zł (koszty⁶) oraz 5 449 049 tys. zł, 5 678 370

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz.U. z 2018 r. poz. 2538 ze zm. Dalej: ustawa o cenach energii elektrycznej lub ustawa prądowa.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zaprezentowano koszty operacyjne.

tys. zł, 4 736 814 tys. zł i 5 724 885 tys. zł (przychody⁷). W okresie objętym kontrolą tylko raz, tj. w 2017 r. wypłacono dywidendę za 2016 r. w kwocie 110 361 tys. zł⁸.

Liczba odbiorców według Punktów Poboru Energii (dalej: PPE) oraz wolumen energii sprzedanej (MWh) dla poszczególnych grup taryfowych kształtował się następująco:

– [...] ⁹

Natomiast liczba odbiorców (wg PPE) uprawnionych do zakupu energii w taryfie G, a którzy korzystali z innych taryf lub umów pakietowych oraz wolumen energii sprzedanej z tego tytułu wyniósł w:

– [...] ¹⁰,

(akta kontroli str. 15-32)

1.2. Dyrektor Wsparcia Sprzedaży wyjaśnił, że Spółka na bieżąco śledziła dostępne informacje na temat założeń i prac nad ustawą z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, niemniej jednak tryb jej uchwalania i istotne zmiany wprowadzone w ostatniej chwili przed uchwaleniem, uniemożliwiły w praktyce przygotowanie się z jakimkolwiek wyprzedzeniem na wejście w życie ustawy prądowej.

Zarząd ENEA S.A. Uchwałą nr 12/2019 z 15 stycznia 2019 r. zobowiązał Dyrektora Sprzedaży Spółki do monitorowania prac nad rozporządzeniem, które powinno zostać wydane na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy prądowej, celem implementowania zawartych tam rozwiązań i możliwie jak najszybszego uzyskiwania rekompensat wynikających z kwoty różnicy ceny, o której mowa w ustawie.

Jednocześnie Zarząd ENEA S.A. Uchwałą nr 23/2019 z 22 stycznia 2019 r. zainicjował projekt: „Dostosowanie obszaru sprzedaży i obsługi klienta GK ENEA do nowych regulacji prawnych dotyczących cen energii w 2019 r.”. Celem projektu było dostosowanie obszaru sprzedaży i obsługi klienta Grupy Kapitałowej ENEA (dalej: GK ENEA) do nowych regulacji prawnych zawartych w ustawie prądowej oraz aktach pochodnych do ustawy. Powołano dziewięć zespołów roboczych¹¹ realizujących zadania ustawowe.

W ramach dostosowywania się Spółki do zmieniającego się otoczenia prawnego (publikacja kolejnych nowelizacji ustawy prądowej z 21 lutego i 13 czerwca 2019 r. oraz rozporządzenia Ministra Energii z 19 lipca 2019 r. w sprawie sposobu obliczenia kwoty różnicy ceny i rekompensaty finansowej oraz sposobu wyznaczania cen odniesienia¹² dalej: rozporządzenie w sprawie sposobu obliczania) prowadzono działania mające na celu:

- pozyskanie analiz i interpretacji prawnych w zakresie praktycznego stosowania przepisów ustawy prądowej i aktów wykonawczych,
- dostosowanie systemów informatycznych,
- przygotowanie i wdrożenie procesów komunikacji z klientami w zakresie wymaganym ustawą prądową i rozporządzeniem w sprawie sposobu obliczania,

⁷ Zaprezentowano przychody operacyjne.

⁸ Dane wynikają z sprawozdań finansowych sporządzanych przez Spółkę.

⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Zespoły ds.: 1. przygotowania i analizy baz danych; 2. ustalenia cen; 3. rozliczeń; 4. reklamacji; 5. komunikacji; 6. systemów IT; 7. procesów biznesowych; 8. rekompensat; 9. finansów i podatków.

¹² Dz.U. z 2019 r. poz. 1369.

- opracowanie i implementację dedykowanych procesów biznesowych na potrzeby realizacji ustawy prądowej,
- opracowanie i wdrożenie procesów związanych z komunikacją z ZR SA w zakresie składania wniosków o kwotę różnicy cen oraz rekompensatę finansową.

Koszty związane z realizacją powyższego projektu wyniosły łącznie [...] ¹³

(akta kontroli str. 109-112)

1.3. Dyrektor Departamentu Finansów GK ENEA wyjaśnił, że Spółka nie zaciągała finansowania dłużnego specjalnie na potrzeby różnicy pomiędzy kosztami zakupu energii a przychodami z jej sprzedaży w okresie do otrzymania kwoty różnicy ceny rekompensaty finansowej. Nie korzystała także w 2019 r. z kredytu w rachunku bieżącym. Wyjaśniono, że sytuacja płynnościowa ENEA S.A. była na tyle stabilna, że zaciąganie takiego finansowania nie było potrzebne.

(akta kontroli str. 113)

1.4. Spółka nie poniosła kosztów finansowych związanych z wyższymi kosztami zakupu energii przy „zamrożeniu” cen sprzedaży w 2019 r. (patrz: pkt 1.3).

W taryfie dla grupy G na 2020 r. (zatwierdzonej przez Prezesa URE) Spółka przyjęła jednostkowy koszt własny na poziomie [...] ¹⁴

(akta kontroli str. 114)

1.5. Zmiana stawki podatku akcyzowego z 20,00 zł na 5,00 zł za MWh¹⁵ (art. 1 ustawy prądowej) w systemie bilingowym została wprowadzona przed wystawieniem pierwszych faktur rozliczeniowych za rok 2019. W związku z tym rozliczenia dotyczące 2019 r. odbywały się zgodnie z zapisami ustawy prądowej. Wyjątek stanowiły jedynie rozliczenia klientów, którzy są rozliczani w systemie „prognozowym”, dla których blankiety płatności na 2019 r. zostały wystawione jeszcze w 2018 r. ze „starą” stawką podatku akcyzowego. Korekta powyższych prognoz zakończyła się w marcu 2019 r.

W zakresie stosowania w 2019 r. cen i stawek nie wyższych niż w dniu 30 czerwca 2018 r. (art. 5 ustawy prądowej), Spółka dokonała zmian: taryf i cenników dla grup ABCR 16 stycznia 2019 r. z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.; taryfy rezerwowej 23 stycznia 2019 r. z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.; cenników standardowych produktów dla taryfy G 1 stycznia 2019 r., czym dostosowano je do zapisów ustawy prądowej. Natomiast zmiany zaproponowane przez Spółkę do taryfy G na 2019 r. zostały odrzucone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE), który powołał się na wejście w życie ustawy prądowej regulującej ceny na 2019 r. Spowodowało to ten skutek, że klienci, dla których podstawą rozliczeń była taryfa G, od 1 stycznia 2019 r. byli rozliczani po cenach z taryfy obowiązującej w 2018 r.

Dyrektor Pionu Wsparcia Sprzedaży wskazał, że do momentu wejścia w życie ostatecznej wersji ustawy i niezbędnego dla jej realizacji rozporządzenia (art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy prądowej), w stosunku do klientów rozliczanych w oparciu o ceny indywidualne, Spółka nie dokonywała zmiany warunków umów (zgodnie z art. 6 ustawy prądowej).

¹³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Megawatogodzina.

1.6. Spółka uczestniczyła w postępowaniu legislacyjnym dotyczącym ustawy o cenach energii elektrycznej we współpracy z Towarzystwem Obrotu Energią (dalej: Towarzystwo lub TOE). Gdy Towarzystwo przekazywało akt prawny do opiniowania, dokonywano jego analizy, a następnie sporządzony na jej podstawie materiał kierowano do TOE celem dalszego procedowania. ENEA pięciokrotnie przekazywała do Towarzystwa uwagi do ustawy prądowej, rozporządzenia i instrukcji potwierdzania wolumenu energii elektrycznej¹⁶. Wśród głównych uwag wskazywanych przez Spółkę i dalej przez TOE¹⁷ znalazły się te dotyczące m.in.:

- deficytu przepisów umożliwiających zastosowanie indywidualnego sposobu rozliczania rekompensat, na podstawie faktycznie utraconych przychodów przez każdą ze spółek obrotu. Zwracano uwagę, że przyjęte rozwiązania nie uwzględniają zróżnicowanej sytuacji kontraktowej każdej ze spółek i z dużym prawdopodobieństwem mogą negatywnie wpływać na kontynuację działalności większości sprzedawców na rynku (uwaga nieuwzględniona),
- zmiany algorytmu dla ustalenia średnioważonej ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym (C_{sr_1}), w szczególności w zakresie części wzoru, opisującego sposób określenia ceny w obrocie pozagiełdowym - współczynnik C (uwaga nieuwzględniona),
- zapisów § 7 rozporządzenia w sprawie sposobu obliczania rekompensaty finansowej. Proponowany pierwotnie zapis wzoru na jej obliczanie zawierał formułę, w której następowało w sposób nieuzasadniony zmniejszenie poziomu rekompensaty o 15 zł/MWh poprzez odjęcie różnicy w wysokości akcyzy pomiędzy rokiem 2018 a 2019 (uwaga uwzględniona),
- ustalania ceny odniesienia na 30 czerwca 2018 r. (w sytuacji gdy sprzedawca nie ma wiedzy o cenie) w oparciu o cenniki publikowane przez sprzedawcę (uwaga nieuwzględniona),
- rozszerzenia możliwości występowania przez przedsiębiorstwa obrotu z wnioskiem do Prezesa URE o określenie indywidualnych pozostałych kosztów jednostkowych również za II półrocze 2019 r. (uwaga nieuwzględniona),
- kwestii technicznych np. zmieniono datę wejścia w życie rozporządzenia w sprawie sposobu obliczania z dnia następnego po dniu opublikowania na 21 dni od daty opublikowania, pomimo wniosku TOE o wydłużenie go do 60 dni; doprecyzowano czy chodzi o ceny netto czy brutto (uwagi uwzględniono).

Ponadto, Spółka uczestniczyła w telekonferencjach oraz bezpośrednich spotkaniach organizowanych przez TOE, w tym w spotkaniach z przedstawicielami Zarządcy Rozliczeń S.A. oraz innych spółek obrotu, poświęconych poprawnemu wdrażaniu zmian związanych ze składaniem wniosków do Zarządcy Rozliczeń S.A.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. do Spółki wpłynęło łącznie 25 907 zapytań i reklamacji dotyczących ustawy prądowej. Reklamacje i zgłoszenia miały formę pisemną (277 szt.), telefoniczną (20 990 szt.), elektroniczną¹⁸ (4 320 szt.) oraz zgłaszane były w stacjonarnych jak i elektronicznych biurach obsługi klientów, tzw. BOK i EBOK (320 szt.). Zgłoszenia najczęściej dotyczyły: kwestii

¹⁶ <https://www.zrsa.pl/sprzedawca-deminimis/>

¹⁷ TOE skierowało do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Komisji do Spraw Energii i Skarbu Państwa trzykrotnie uwagi do projektu ustawy i rozporządzenia tj. 3 kwietnia 2019 r., 12 czerwca 2019 r. oraz 19 lipca 2019 r.

¹⁸ E-mail lub chat.

rozliczeń, w tym podatku akcyzowego oraz opłaty przejściowej; przygotowania i przesłania dokumentów zmieniających warunki umowy (renegocjacje cen), a także planowanych terminów wystawienia faktur korygujących; sposobu oraz terminu przekazywania „Oświadczenia odbiorcy końcowego energii elektrycznej” (dalej: oświadczenie).

Badaniem objęto 20 zapytań i reklamacji składanych zarówno przez odbiorców indywidualnych, przedsiębiorców, jak i odbiorców publicznych. Udzielono 19 odpowiedzi w formie pisemnej oraz jednej w formie ustnej¹⁹. Wszystkie reklamacje i zapytania zostały rozpatrzone w terminie do 14 dni od dnia wpływu pisma do Spółki. Piętnaście reklamacji uznano za zasadne, a pięć za niezasadne. Treści reklamacji dotyczyły przede wszystkim braku wystawienia przez ENEA korekt faktur za poszczególne miesiące 2019 r., czy też dostosowania cen i stawek do tych obowiązujących w ustawie prądowej. W sytuacjach braku wystawienia przez Spółkę korekt faktur lub niesporządzenia aneksów do umów, klientów informowano o pracach związanych z dostosowywaniem systemów rozliczeniowych oraz wdrażaniem rozwiązań spełniających wymogi nowych regulacji, a także że wprowadzenie nowych warunków nastąpi najpóźniej w terminie do 1 kwietnia 2019 r. (w przypadku reklamacji składanych w I kwartale 2019 r.) ze skutkiem od 1 stycznia 2019 r. W odpowiedziach na reklamacje składanych po I kwartale 2019 r., wskazywano, że zmiana warunków ze skutkiem od 01.01.2019 r. nastąpi najpóźniej w terminie 30 dni od daty wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 7 ust. 2 (tj. rozporządzenia ministra energii), które określają m.in. sposób wyznaczania obowiązujących 30 czerwca 2018 r. cen i stawek opłat za energię elektryczną. Informowano również, że w przypadku otrzymania przez odbiorcę końcowego faktury, która nie uwzględnia jeszcze zmian wynikających z ustawy prądowej, zostanie ona stosownie skorygowana, gwarantując klientom rozliczenie na zasadach zgodnych z zapisami ustawy.

Stwierdzono, że w trzech przypadkach²⁰, pomimo wskazania przez ENEA w odpowiedziach do klientów terminu 1 kwietnia 2019 r. na dostosowanie warunków umowy do zapisów ustawy prądowej, nie zmieniono warunków umowy, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy w brzmieniu obowiązującym do 5 marca 2019 r. Według obowiązujących w tym okresie terminów, przedsiębiorstwo energetyczne było zobligowane do zmiany warunków umowy nie później niż do dnia 1 kwietnia 2019 r., ze skutkiem od 1 stycznia 2019 r.

Dyrektor Pionu Wsparcia Sprzedaży wyjaśnił, że zgodnie z intencją ustawy prądowej, sprzedawcy energii elektrycznej winni byli dokonać zmiany warunków umów z klientami nie później niż w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 7 ust. 2 Ustawy, ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2019 r. W praktyce, po wejściu w życie w dniu 14 sierpnia 2019 r. rozporządzenia w sprawie sposobu obliczania, oznaczało to obowiązek zmiany warunków do 13 września 2019 r.

Powyższe trzy umowy zmieniono ostatecznie odpowiednio w dniach: 10 września 2019 r., 10 września 2019 r., oraz 1 sierpnia 2019 r.

Ponadto, jedna reklamacja dotyczyła sytuacji nieuznania przez ENEA „Oświadczenia odbiorcy końcowego energii elektrycznej”, które złożono w terminie (tj. 13 sierpnia 2019 r.), ale do innego przedsiębiorstwa energetycznego. Klient wyjaśnił, że spowodowane to było „pomyłką związaną z pobraniem z internetowych stron druku oświadczenia w ogólnopolskiej akcji z innym adresem”. Spółka rozpatrzyła reklamację negatywnie. Wyjaśniła, że zgodnie z art. 5 ust. 1b pkt 1

¹⁹ Sprawa nr SOZG-010858-01-2019.

²⁰ Tj. sprawy o sygnaturach: SOZG-010862-01-2019, SOZG-026134-02-2019, SOZG-028508-04-2019.

ustawy prądowej przedmiotowe oświadczenie należało złożyć do 13.08.2019 r. przedsiębiorstwu energetycznemu będącemu stroną zawartej umowy i w związku z tym brak jest podstaw do przyjęcia oświadczenia, które zostało złożone do ENEL po wskazanym powyżej terminie.

(akta kontroli str. 129-131, 456-491, 571)

Spółka nie zlecała analiz prawnych w celu realizacji poszczególnych zapytań i reklamacji klientów związanych z ustawą jak również w zakresie obniżenia stawki podatku akcyzowego z 20,00 zł do 5,00 zł. Nie zwracała się również do Ministra Energii oraz Prezesa URE o wyjaśnienia dotyczące stosowania przedmiotowej ustawy.

(akta kontroli str. 129-131)

Złożyła natomiast 16 kwietnia 2019 r. wniosek do Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej o interpretację indywidualną w zakresie podatku akcyzowego. Zawarto w nim pytanie "Czy w związku z umorzeniem świadectw pochodzenia energii wydanych dla energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii i dostarczonej do zużycia przed zmianą stawki akcyzy na energię elektryczną, Spółka będzie miało prawo, zgodnie z art. 30 ust. 1 i 2 ustawy o podatku akcyzowym²¹ do obniżenia akcyzy należnej od energii elektrycznej w okresach rozliczeniowych następujących po zmianie stawki akcyzy w wysokości stanowiącej iloczyn ilości energii elektrycznej odpowiadającej w dacie wytworzenia i dostarczenia do zużycia energii elektrycznej udokumentowanej tymi świadectwami?" Innymi słowy, czy Spółka będzie mogła obniżyć akcyzę należną w okresach rozliczeniowych po 1 stycznia 2019 r. stosując zwolnienie w wysokości 20 zł/MWh w przypadku umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wydanych dla energii elektrycznej wyprodukowanej przed 1 stycznia 2019 r.". Po otrzymaniu negatywnej interpretacji²² oraz odrzucenia skargi przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu (wyrok z 4 grudnia 2019 r. sygn. akt III SA/Po 603/19), Spółka złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Do dnia 13 listopada 2020 r. nie wyznaczono terminu rozprawy.

(akta kontroli str. 132-235)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka od początku 2019 r. stosowała właściwą stawkę podatku akcyzowego oraz opłatę przejściową dla wszystkich klientów, za wyjątkiem tych którzy byli rozliczani w systemie „prognozowym”. Niezwłocznie podjęto prace mające na celu stosowanie wobec odbiorców cen „zamrożonych”. Dokonano zmian taryf i cenników dla grup ABCR, taryfy rezerwowej, cenników standardowych produktów dla taryfy G. Z kolei klienci, dla których podstawą rozliczeń była taryfa G byli rozliczani po cenach z taryfy obowiązującej w 2018 r. W stosunku do klientów rozliczanych w oparciu o ceny indywidualne Spółka nie dokonywała zmiany warunków umów (zgodnie z art. 6 ustawy prądowej), aż do momentu wejścia w życie ostatecznej wersji ustawy i niezbędnego dla jej realizacji rozporządzenia (art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy prądowej).

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 722.

²² Interpretacja indywidualna nr 0111-KDiB3-3.4013.103.2019.1PJ z 17 czerwca 2019 r.

2. Realizacja ustawy o cenach energii elektrycznej.

2.1. Właściwa stawka podatku akcyzowego (5,00 zł/MWh) dla klientów grup taryfowych A, B, C oraz G stosowana była od 1 stycznia 2019 r. W zakresie faktur prognozowanych wystawionych w 2018 r., korekty zostały wykonane w marcu 2019 r. i dotyczyły wyłącznie kwoty należnego podatku akcyzowego. Dla pozostałych klientów biznesowych Spółka do marca 2019 r. dokonywała sukcesywnych korekt faktur wystawianych w 2019 r. z mocą od 1 stycznia 2019 r.

W zakresie stawki opłaty przejściowej, Spółka stosowała w rozliczeniach umów kompleksowych ceny i stawki zgodnie z obowiązującymi w Taryfach OSD zatwierdzanymi przez Prezesa URE.

Badanie 20 pierwszych faktur wystawionych w 2019 r. dla klientów z grup taryfowych A, B, C oraz G wykazało, że stosowane były właściwe stawki podatku akcyzowego i opłaty przejściowej, tj. zgodne z art. 1 i art. 2 ustawy prądowej.

(akta kontroli str. 115-126b, 236)

2.2. Ceny energii elektrycznej w taryfach G wyniosły w:

- 2017 r.²³ dla: G11 – 0,2424 zł/kWh; G12 – dzień 0,3036 zł/kWh, noc 0,1402 zł/kWh,
- 2018 r. dla G11 – 0,2432 zł/kWh (wzrost w stosunku do 2017 r. o 0,33%); G12 – dzień 0,3042 zł/kWh (wzrost o 0,20%), noc 0,1407 zł/kWh (wzrost o 0,36%),
- 2019 r. tyle samo co w 2018 r. z uwagi na obowiązywanie ustawy prądowej. Przed wejściem w życie powyższej ustawy były składane wnioski z nowymi cenami do Prezesa URE. [...] ²⁴,
- 2020 r. (do 31 marca 2020 r. oraz od 1 kwietnia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.²⁵) dla G11 – 0,2913 zł/kWh (wzrost w stosunku do 2017 r. o 20,17%); G12 – dzień 0,3640 zł/kWh (wzrost o 19,90%), noc 0,1685 zł/kWh (wzrost o 20,19%).

Liczba odbiorców taryfy G oraz wolumen energii sprzedanej na koniec poszczególnych półroczy okresu 2017 – 2020 (I półrocze) kształtowała się w następujący sposób:

- [...] ²⁶

(akta kontroli str. 33-34)

Dla łącznie 20 odbiorców z grupy G zakwalifikowanych do jednej z czterech kategorii²⁷ według:

1. średniego zużycia energii wynoszącego w 2019 r. ok. [...] ²⁸;
2. najwyższego zużycia energii w 2019 r. tj.: [...] ²⁹;
3. mediany zużycia energii wynoszącej w 2019 r. ok. [...] ³⁰;

²³ Taryfa zatwierdzona decyzją Prezesa URE z 15 grudnia 2016 r.

²⁴ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

²⁵ Ibidem.

²⁶ Ibidem.

²⁷ W każdej kategorii zbadano po pięć przypadków.

²⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

²⁹ Ibidem.

³⁰ Ibidem.

4. najniższego zużycia energii, które jednocześnie stanowiło wartość najczęściej występującą (dominantę), tj. [...] ³¹,

wyliczono koszt zużytej przez nich energii według cen i stawek „zamrożonych” w 2019 r. i porównano z kosztem przy zastosowaniu cen i stawek z wniosków do Prezesa URE z: [...] ³² Roczne oszczędności brutto na „zamrożeniu” cen w 2019 r. dla konsumentów z poszczególnych grup i zgodnie z wnioskami kształtują się następująco: [...] ³³

(akta kontroli str. 33, 507-510, 523-542)

ENEA S.A. nie prowadzi ewidencji odbiorców według kategorii określonych w art. 5 ust. 1a pkt 2 – 5 ustawy prądowej, w związku z czym nie może wskazać liczby odbiorców i wolumenu energii sprzedanej w tej grupie.

Na podstawie „Oświadczeń odbiorcy końcowego energii elektrycznej” składanych w II półroczu 2019 r. przez mikro i małe przedsiębiorstwa, szpitale, podmioty państwowe i samorządowe stwierdzono, że w II półroczu 2019 r. podmioty te złożyły oświadczenia dotyczące [...] ³⁴ PPE, dla których wolumen energii sprzedanej wyniósł [...] ³⁵. W I półroczu 2019 r. było natomiast [...] ³⁶ PPE, a wolumen energii sprzedanej wyniósł [...] ³⁷. Dyrektor Pionu Wsparcia Sprzedaży zaznaczył jednak, że dane rzeczywiste dotyczą II półroczu 2019 r. – na podstawie oświadczeń ³⁸. Podkreślono również, że Spółka nie jest w stanie oszacować liczby podmiotów uprawnionych do złożenia oświadczeń o korzystaniu z mechanizmów ustawowych w II półroczu 2019., co wynika z faktu, iż Spółka nie ewidencjuje w swoich systemach rozliczeniowych danych, które pozwalają zidentyfikować takich klientów w oparciu o kryteria kwalifikacji odbiorców, o których mowa w ustawie prądowej. Co istotne, kryteria te mogą się zmieniać w różnych okresach u poszczególnych klientów (np. zatrudnienie, przychody), co zmieniałoby ich kwalifikację.

Na podstawie danych z 2019 r. o wartości i wolumenie energii sprzedanej oraz szacunkowej wartości zakupionej energii w 2019 r. gdyby nie „zamrożono” cen, wyliczono, że dla 10 podmiotów oszczędności na zakupie energii w 2019 r. wyniosły dla:

- dwóch szpitali odpowiednio: 604 223,44 zł i 495 002,18 zł,
- pięciu podmiotów państwowych i samorządowych odpowiednio: 36 662,70 zł; 31 692,88 zł; 1 783,24 zł; 977,33 zł i 811,11 zł,
- trzech mikro- i małych przedsiębiorców odpowiednio: 193,82 zł; 162,59 zł i 3,95 zł.

(akta kontroli str. 507-522)

Liczba odbiorców oraz wolumen energii sprzedanej (MWh) dla poszczególnych grup taryfowych kształtowały się następująco:

- [...] ³⁹

---

³¹ Ibidem.

³² Ibidem.

³³ Ibidem.

³⁴ Ibidem.

³⁵ Ibidem.

³⁶ Ibidem.

³⁷ Ibidem.

³⁸ Dane za I półrocze są natomiast wyłącznie statystycznym odzwierciedleniem klientów z II półroczu (którzy złożyli oświadczenie na II półrocze i byli klientami Spółki w I półroczu).

³⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy

Średnia cena sprzedaży netto za MWh w ujęciu rocznym od roku 2017 do roku 2020 (okres styczeń - wrzesień) wyniosła odpowiednio dla grupy taryfowej:

– [...]⁴⁰

Dyrektor Pionu Wsparcia Sprzedaży zaznaczył, że powyższe dane dotyczą tylko odbiorców, którzy nie złożyli na II półrocze 2019 roku oświadczeń o uprawnieniu do korzystania z „zamrożenia” cen i obejmują ceny i stawki stosowane w obrocie (nie dotyczą opłat dystrybucyjnych).

Na podstawie analizy pięciu umów (wraz z dołączonymi do nich aneksami) zawartymi pomiędzy ENEA a odbiorcami wymienionymi w art. 5 ust. 1a pkt 2-5 ustawy prądowej stwierdzono, że ceny i stawki obowiązujące badane podmioty w 2019 r., określono zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2, tj. nie były wyższe od tych stosowanych na dzień 30 czerwca 2018 r.

(akta kontroli str. 15-32, 543-545)

2.3. Spółka przekazywała klientom istotne informacje związane z ustawą, w tym o konieczności złożenia w terminie do 13 sierpnia 2019 r. oświadczenia. Informację tę przekazywano za pośrednictwem strony internetowej, na której oprócz komunikatu, zamieszczono opracowany przez Spółkę w formie edytowalnej wzór oświadczenia, a także instrukcję jak należy je wypełnić. Ponadto, Kierownik Biura Rozwoju i Wsparcia Sprzedaży podał, że informacje te przekazywane były klientom przez pracowników Biur Obsługi Klientów oraz Infolinii Spółki.

Oświadczenia złożyły 86 293 podmioty, w tym 58 853 (149 827 PPE) oświadczeń dotyczyło podmiotów uprawnionych, a 16 041 podmiotów nieuprawnionych tj. z grupy taryfowej G, a także 11 399 złożonych zostało błędnie lub podwójnie.

Kierownik Biura Rozwoju i Wsparcia Sprzedaży wyjaśnił, że Spółka nie prowadzi ewidencji umożliwiającej kwalifikację podmiotów zgodnie z kryteriami określonymi w art. 5 ust. 1a pkt 2-5 ustawy prądowej. W związku z tym kwalifikacja odbywała się wyłącznie na podstawie oświadczeń składanych przez klientów, co powoduje iż Spółka nie ma możliwości określenia liczby uprawnionych podmiotów do złożenia oświadczenia, a tym samym zidentyfikowania liczby uprawnionych podmiotów, które nie złożyły oświadczenia i nie mogły korzystać z „zamrożonych cen”.

Badane podmioty, które korzystały z „zamrożonych” cen w II półroczu 2019 r., złożyły przedsiębiorstwu energetycznemu Oświadczenie, o którym mowa w art. 5 ust. 1b ustawy o cenach energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 237-249, 567-570)

2.4. Dyrektor Pionu Wsparcia Sprzedaży zaznaczył, że Spółka nie posiada bazy danych klientów utworzonych według kryteriów dla tzw. „starych umów” (art. 6 ust. 1 ustawy prądowej) oraz „nowych umów” (art. 6 ust. 2 ustawy prądowej), a także nie jest w stanie rozbić tych danych na ceny i stawki zgodne z cennikiem i umowy negocjowane indywidualnie.

Przedstawiono natomiast liczbę umów zmienionych na skutek regulacji ustawowych. Łącznie zmieniono 242 993 umowy. Na wskazaną liczbę składało się:

- 146 390 umów dla odbiorców z grup taryfowych G w rozumieniu art. 5 ust. 1a pkt 1 ustawy prądowej;
- 58 509 umów dla odbiorców innych niż z grup taryfowych G podlegających ochronie przez cały rok 2019;
- 38 094 umów dla odbiorców będących średnim lub dużym przedsiębiorcą.

---

z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

⁴⁰ Ibidem.

2.5. Do ENEA S.A. wpłynęło 15 oświadczeń od przedsiębiorstw energochłonnych, o których mowa w art. 6 ust. 6 ustawy o cenach energii elektrycznej. Kierownik Biura Rozwoju i Wsparcia Sprzedaży wyjaśnił, że Spółka nie zwracała przedsiębiorstwom energochłonnym kwot wynikających z obowiązku stosowania ustawy prądowej ponieważ przedsiębiorstwa te złożyły Spółce stosowne oświadczenia o zrzeczeniu się uprawnienia do stosowania cen i stawek opłat za energię elektryczną wynikających z przedmiotowej ustawy, przed dokonaniem korekt rozliczeń. Ponadto, wskazał że Spółka nie posiada wiedzy ilu z jej klientów to odbiorcy energochłonni i tym samym nie ma możliwości określenia udziału odbiorców energochłonnych, którzy wybrali system wsparcia przewidziany dla przedsiębiorstw energochłonnych zamiast rekompensat wynikających z ustawy prądowej.

(akta kontroli str. 251-285)

2.6. ENEA S.A. w terminie do 13 września 2019 r. obowiązana była do zmiany warunków umów dla:

- odbiorców z grup taryfowych G w rozumieniu art. 5 ust. 1a pkt 1 ustawy prądowej w liczbie [...] ⁴¹ umów. We wskazanym terminie zmieniono [...] ⁴² umowy. Pozostałe, tj. [...] ⁴³ zmieniono w terminie późniejszym, co stanowi 9,8% umów w tej grupie,
- odbiorców innych niż z grup taryfowych G podlegający ochronie przez cały 2019 r. w liczbie [...] ⁴⁴ umów. We wskazanym terminie zmieniono [...] ⁴⁵ umów. Pozostałe, tj. [...] ⁴⁶ zmieniono w terminie późniejszym, co stanowi 3,2% umów w tej grupie,
- odbiorców będących średnim lub dużym przedsiębiorcą ⁴⁷ w liczbie [...] ⁴⁸ umowy. We wskazanym terminie zmieniono [...] ⁴⁹ umowy. Pozostałe, tj. [...] ⁵⁰ zmieniono w terminie późniejszym, co stanowi 2,9% umów w tej grupie.

Spółka w sumie ok. 7% ⁵¹ umów zmieniła po 13 września 2019 r., a cały proces dostosowywania umów zakończyła 23 października 2019 r. ⁵²

Na podstawie próby 20 umów zmienionych jako ostatnie (po pięć umów z pierwszej i drugiej kategorii odbiorców oraz dziesięciu z trzeciej) stwierdzono, że umowy

---

⁴¹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

⁴² Ibidem.

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ Ibidem.

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Ujęto wszystkich pozostałych odbiorców końcowych Spółki innych niż Odbiorcy z grup taryfowych G w rozumieniu art. 5 ust. 1a pkt 1) oraz Odbiorcy inni niż z grup taryfowych G podlegający ochronie przez cały rok 2019. W związku z tym są to wszyscy Ci odbiorcy z innych grup taryfowych niż G, którzy nie podlegali ochronie przez cały rok 2019 bez względu na to czy byłoby to duzi i średni przedsiębiorcy, czyli mali i mikro, którzy nie złożyli stosownych oświadczeń i w związku z tym nie byli objęci ochroną przez cały rok 2019.

⁴⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

⁴⁹ Ibidem.

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Tj. 17 330 umów z 242 993.

⁵² Dane dotyczące umów zmienionych po terminie 13 września 2019 r. wynikają z informacji przekazanych Prezesowi URE.

zostały zawarte poprawnie. Jednak nie do wszystkich odbiorców końcowych skierowano aneksy do umów w terminie do 13 września 2019 r., tj. wynikającym z art. 6 ust. 1 ustawy prądowej stanowiącym, że przedsiębiorstwa energetyczne obowiązane są do zmiany warunków tej umowy nie później niż w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 7 ust. 2⁵³, ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2019 r. Nieprawidłowość w tym zakresie stwierdzono w przypadku 10 umów. Opóźnienie w dostosowaniu warunków umowy wyniosło od 6 dni do 35 dni⁵⁴. Ponadto, w dwóch przypadkach aneksy do umów wystawiono po 13 września 2019 r., co było spowodowane uznaniem przez Spółkę reklamacji klientów złożonych do pierwotnych aneksów⁵⁵.

W badanej próbie, obowiązek zmiany umowy dla wszystkich podmiotów uznano za wykonany poprzez dostosowanie cen i stawek opłat za energię elektryczną dla odbiorcy końcowego zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy prądowej. Ponadto, dla części PPE dziesięciu podmiotów z grupy odbiorców będących średnim lub dużym przedsiębiorcą obowiązek ten uznano za spełniony z uwagi na niezłożenie przez odbiorcę końcowego oświadczenia (art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy prądowej).

Spółka wyjaśniła, że dokonała należytej staranności w celu terminowego dostosowania wszelkich umów poprzez przesłanie klientom dokumentów zmieniających ich warunki cenowe. Aby to było możliwe dla części klientów koniecznym było pozyskanie, na mocy § 21 rozporządzenia w sprawie sposobu obliczania, informacji od klientów takich jak duplikatów faktur, kopii faktur lub dokumentów postępowania. W badanej próbie wszystkie 10 podmiotów na dzień 30 czerwca 2018 r. nie było kontrahentami Spółki (nie figurowali w bazie ENEA), co wiązało się z pozyskaniem od nich powyższych dokumentów, a dalej ich analizą, ponownym wezwaniem w przypadku błędnie udzielonej odpowiedzi, a ostatecznie koniecznością indywidualnego wyznaczania cen. Spółka za ostateczny termin przyjmowania ww. dokumentów przyjęła termin 13 września 2019 r. Z tego powodu część dokumentów zmieniających warunki zostało wysłane do klientów po przedmiotowej dacie. Ponadto, konieczność interakcji na styku z klientami oraz częsty kontakt telefoniczny w celu pozyskania dokumentów wpłynęły na opóźnienie terminu zakończenia procesu dostosowywania umów. Zaznaczono również, iż Spółka dostosowała w wymaganym terminie zdecydowaną większość umów, a powstałe opóźnienia nie miały negatywnych skutków dla rozliczeń z Klientami zgodnie z zapisami ustawy prądowej.

(akta kontroli str. 250, 546-549, 555-556, 572-622)

2.7. W Spółce zarejestrowano 220 wniosków o ponowne wystawienie faktury (art. 6a ustawy prądowej). Kierownik Biura Rozwoju Wsparcia Sprzedaży wyjaśnił, że funkcjonujący system rejestracji zgłoszeń zawiera informację o liczbie wniosków, a nie o liczbie odbiorców końcowych występujących o ponowne wystawienie faktury.

Na podstawie 10 wniosków (siedem wniosków złożonych przez osoby fizyczne, dwa przez spółki oraz jeden przez jednostkę samorządu terytorialnego) stwierdzono, że wszystkie duplikaty faktur wystawiono i przekazano do odbiorcy końcowego (wnioskodawcy) w terminie, o którym mowa w art. 6a ustawy prądowej tj. w ciągu siedmiu dni od dnia wpływu wniosku do Spółki.

(akta kontroli str. 286-291a)

2.8. Spółka zawierała umowy, w których sprzedaż energii była powiązana ze sprzedażą innych towarów i usług (np. pakiet medyczny, pewna cena, zestaw

⁵³ Rozporządzenie weszło w życie 14 sierpnia 2019 r.

⁵⁴ Patrz także w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

⁵⁵ Tj. w dniach 29 lipca 2019 r. i 13 września 2019 r.

urządzeń Smart home, usługa hydraulika czy też elektryka). W Spółce przyjęto następujące mechanizmy realizujące zasadę „zamrożenia” cen energii elektrycznej w 2019 r.:

- w przypadku umów zawieranych w trakcie 2019 r., dla poszczególnych produktów w roku 2019 stosowano ceny energii nie wyższe niż ceny energii stosowane dla analogicznych produktów w dniu 30 czerwca 2018 r.,
- dla umów zawartych przed 2019 r., a obowiązujących w 2019 r., porównano ceny energii z tych umów z cenami energii stosowanymi w rozliczeniach z klientem w dniu 30 czerwca 2018 r. W przypadkach, gdy cena energii stosowana w roku 2019 była wyższa niż stosowana na 30 czerwca 2018 r. – zastosowano ceny energii z 30 czerwca 2018 r.

W zakresie opłaty handlowej, Dyrektor Pionu Wsparcia Sprzedaży wyjaśnił, że opłata ta pozostała bez zmian. Należy jednak zauważyć, że w stosunku do lat 2018 - 2019, opłaty handlowe w 2020 r. wzrosły. Na przykład dla produktu Pewna Cena w grupie taryfowej G11 opłata handlowa wzrosła z 8,93 zł netto/mc w 2018 r. i w 2019 r. do 25,50 zł netto/mc w 2020 r. (wzrost o ok. 186%). Dla produktu ENERGIA+FACHOWIEC w grupie taryfowej G11 opłata handlowa wzrosła z 11,18 zł netto/mc w 2018 r. i w 2019 r. do 27,85 zł netto/mc w 2020 r. (wzrost o blisko 150%). Z kolei opłata ta w produkcie Enea Smart w grupie taryfowej G11 w 2018 r. i 2019 r. wynosiła 40,64 zł netto/mc, a w 2020 r. 56,10 zł netto/mc (wzrost o ok. 38%). Dyrektor dodał, że na podstawie ustawy prądowej i aktów wykonawczych dla produktów, w których opłata dodatkowa dotyczy świadczenia usługi/produktu niezwiązanej z energią elektryczną, przepisy ustawy prądowej nie mają zastosowania. Przepisy art. 5 i 6 ww. ustawy odnoszą się jedynie do stawek opłat za energię elektryczną, a zatem nie do stawek opłat za innego rodzaju usługi i produkty niezwiązane ze sprzedażą energii elektrycznej. W treści rozporządzenia w sprawie sposobu obliczania w definicji opłaty stałej określono, iż jest to opłata „bezpośrednio związana ze sprzedażą energii elektrycznej”.

W okresie objętym kontrolą, Spółka zawarła następującą liczbę umów⁵⁶ o wolumenie energii: [...]⁵⁷.

Spółka nie odnotowała przypadków występowania klientów z wnioskami o rozwiązanie umów produktowych w związku z wejściem w życie ustawy prądowej.

Udział klientów (wg PPE), którzy byli uprawnieni do stosowania taryfy G, a zawarli umowę w pakiecie z innymi usługami w latach 2016 – 2020 (do 30 czerwca) wyniósł odpowiednio: 1,5%, 1,4%, 0,5%, 0,2% oraz 0,1%.

Klienci tzw. „umów produktowych” nie mogli bezkosztowo zmienić umowy i przejść na rozliczanie na podstawie taryfy G, gdyby takie rozwiązanie było dla nich korzystniejsze. Wyjątkiem są uzasadnione sytuacje np. gdy klient nie ma prawa do użytkowania lokalu. Kwestie ewentualnych kosztów wcześniejszego rozwiązania umowy regulowały zapisy Regulaminów tych produktów.

(akta kontroli str. 292-293, 543-544, 623)

2.9. Spółka wystąpiła z wnioskiem do Zarządcy Rozliczeń o wypłatę kwoty różnicy ceny za okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r. z tytułu obowiązku sprzedaży energii elektrycznej po cenach lub stawkach opłat za energię elektryczną określonych w art. 5 ust. 1 ustawy prądowej. Wniosek złożono w terminie, [...]⁵⁸

⁵⁶ Dane wskazane według ilości PPE zakontraktowanych w roku.

⁵⁷ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

⁵⁸ Ibidem.

(akta kontroli str. 294-356)

Na podstawie art. 8 ust. 8a ustawy prądowej ZR SA zwrócił się 6 maja 2020 r. do Spółki o przedłożenie dokumentów lub informacji uzasadniających wysokość wypłaconej kwoty na podstawie wniosku za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r. oraz za lipiec 2019 r. Na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK, tj. 13 listopada 2020 r. Spółka nie otrzymała wyników przeprowadzonej przez zrc weryfikacji.

(akta kontroli str. 357-372)

2.10. W ocenie Spółki, z uwagi na etapowy sposób procedowania ustawy prądowej oraz jej skomplikowaną konstrukcję, nie można w sposób jednoznaczny ocenić jej wpływu na dochody Spółki. Zgodnie z art. 5 i 6 ustawy prądowej, Spółka została zobowiązana do stosowania w rozliczeniach za 2019 r. cen, które były stosowane w 2018 r. Wskazała jednocześnie, że dla klientów, o których mowa w art. 5 ust. 1a pkt 1 ustawy prądowej nie nastąpiła zmiana stosowanych w 2019 r. cen z uwagi na brak zatwierdzenia Taryfy na 2019 r. przez Prezesa URE. Tym samym, dla tego segmentu klientów ceny zostały zamrożone na poziomie 2018 r. Dla grupy pozostałych klientów, którzy mieli w 2019 r. ceny i stawki opłat wyższe aniżeli w 2018 r., jak wyjaśniła Spółka, dokonywano stosownych zmian warunków umów i dalej korekt rozliczeń w oparciu o zasady wyznaczania cen określone w rozporządzeniu w sprawie sposobu obliczania⁵⁹. W związku z powyższym, Spółka w zakresie sprzedaży energii elektrycznej w 2019 r.:

- w części dotyczącej taryfy regulowanej przez Prezesa URE nie może określić przychodu regulowanego z uwagi na brak zatwierdzenia taryfy przez Prezesa URE,
- w zakresie stosowanych cen w ofertach zawieranych w trakcie 2019 r. z dostawą w 2019 r. nie może określić przychodów jakie byłyby realizowane, gdyby nie obowiązywała ustawa prądowa. Spółka musiała stosować ceny i stawki nie wyższe niż z 2018 r. dla dostaw na 2019 r.,
- może zidentyfikować zmiany przychodów dla klientów, którym zmieniono warunki umowy, co stanowi wyłącznie część przychodów Spółki.

Mając na uwadze powyższe, jednoznacznie nie można wskazać pełnych skutków zastosowania ustawy prądowej dla dochodów Spółki.

(akta kontroli str. 373-377)

2.11. Spółka wystąpiła z wnioskami do ZR SA o wypłatę rekompensaty finansowej za okresy od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Złożono następujące wnioski:

- [...] ⁶⁰

ZRC zwrócił się do Spółki na podstawie art. 8 ust. 8a ustawy prądowej z prośbą o przedłożenie dokumentów lub informacji uzasadniających wysokość wypłaconych rekompensat finansowych za lipiec 2019 r. Na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK, tj. 13 listopada 2020 r. Spółka nie otrzymała wyników przeprowadzonej przez zrc weryfikacji.

(akta kontroli str. 378-399)

2.12. ZR SA zwracał się do Spółki zarówno przed zatwierdzeniem wniosków z pytaniami co do treści w nich zawartych (art. 8 ust. 6 ustawy prądowej),

⁵⁹ Rozdział 6 „Sposób wyznaczania cen odniesienia obowiązujących w dniu 30 czerwca 2018 r.”

⁶⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie ENEA S.A. (przedsiębiorcy).

jak i skorzystał z możliwości wystosowania żądania do Spółki o przedłożenie dokumentów już po realizacji wypłaty rekompensaty (art. 8 ust. 8a ustawy prądowej), o czym już wspomniano w pkt 2.9 i 2.11 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 294-356, 378-399)

2.13. Ocena Spółki w zakresie kwoty rekompensaty finansowej została szczegółowo przedstawiona w pkt 2.10 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 373-377)

Wniosek obejmujący korektę otrzymanej kwoty różnicy ceny i rekompensaty finansowej za okres 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. Spółka złożyła do ZR SA 29 września 2020 r. [...] ⁶¹

(akta kontroli str. 552-554)

2.14. Spółka nie występowała do Prezesa URE o określenie indywidualnych pozostałych kosztów jednostkowych. Z przeprowadzonej przez Spółkę analizy prawnej i biznesowej wynikała zasadność kalkulacji tzw. kwoty różnicy ceny w oparciu o pierwotnie określone koszty jednostkowe w obwieszczeniu Ministra Energii z 28 sierpnia 2019 r. w sprawie pozostałych kosztów jednostkowych oraz stawki dofinansowania ⁶².

(akta kontroli str. 401-453)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W 10 z 20 badanych przypadków Spółka nie dochowała terminu wynikającego z art. 6 ust. 1 ustawy prądowej (13 września 2019 r.) na zmianę warunków umowy klientów, która dostosowywałaby ceny i stawki opłat za energię elektryczną dla odbiorcy końcowego zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy prądowej.

(akta kontroli str. 250, 546-549, 555-556, 572-622)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka od początku 2019 r. stosowała właściwe stawki podatku akcyzowego i opłaty przejściowej. Wyjątek stanowiły faktury prognozowe wystawione w 2018 r., dla których korekty dotyczące kwoty należnego podatku akcyzowego wystawiono w marcu 2019 r. ENEA prawidłowo wyznaczyła ceny i stawki opłat za energię elektryczną zarówno dla klientów z grupy taryfowej G (gospodarstwa) jak i pozostałych odbiorców.

Spółka informowała klientów o istotnych informacjach związanych z ustawą, w tym o konieczności złożenia w terminie do 13 sierpnia 2019 r. oświadczeń oraz podjęła działania mające na celu prawidłowe ich sporządzenie.

Wnioski do ZR SA o wypłatę: kwoty różnicy ceny za okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., rekompensaty finansowej za okres od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r., a także korektę obejmującą cały 2019 r., złożono w terminie, a stwierdzone we wnioskach błędy wyjaśniano i poprawiano.

W 2019 r. Spółka na podstawie ustawy prądowej zmieniła łącznie 242 993 umowy, z czego po 13 września 2019 r. 17 330, co stanowiło ok. 7% umów.

⁶¹ Ibidem.

⁶² M. P. poz. 775.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z dostosowaniem umów do zapisów ustawy prądowej, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków dotyczącej stwierdzonej nieprawidłowości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Poznań, 16 listopada 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Krzysztof Kowalak
Inspektor k.p.

/-/

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
p.o. Wicedyrektor

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał p.o. Wicedyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu Grzegorz Malesiński.

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
p.o. Wicedyrektor

.....